

چقدر کلیت کابینه معاونان و وزرا و منصوبین پزشکيان را در راستای تحقق غلبه نگاه کارشناسی بر دولت می‌دانید؟

علی شکوری‌راد: همانگونه که در بالا اشاره کردم، شورای راهبری که متشکل از تیم‌های کارشناسی بود در انتخاب وزرا تأثیرگذار بود و در انتخاب معاونین نیز این نگاه کارشناسی حضور داشت و همانند شورای راهبری عمل کردند.

محمود واعظی: آقای پزشکيان نیز، همانند رؤسای جمهور گذشته در انتخاب اعضای کابینه محدودیت‌هایی داشتند. در جریان انتخاب مدیران عالی، گزینش و استعلامات از دستگاه‌های ذیربط امری ضروری و غیرقابل اجتناب است و اینطور نیست که به راحتی و بدون هیچ تشریفات قانونی به هر فردی مسئولیتی خطیر سپرد. فلذا با توجه به محدودیت‌های یادشده اقدامات صورت‌گرفته عقلایی و قابل احترام است. البته ضروری است تا دو موضوع حائز اهمیت عملیاتی شود؛ یکی وفاداری به سیاست‌های کلان رئیس جمهور که در جریان انتخابات به مردم وعده داد و

رحیم ابوالحسنی
استاد علوم سیاسی
دانشگاه تهران:
معتقدم بخش اعظم نیروهای آقای پزشکيان براساس نگاه سیاسی انتخاب نشده‌اند، در درون بدنه بوده‌اند؛ در واقع غالب نیروها در درون بدنه آن نهادی بودند که افراد به وزارت آن نهاد منصوب شدند

معتاقباً وزرا و معاونین رئیس جمهور در همه تصمیمات و سیاستگذاری‌ها موظف به اجرا و تأسی از آنها هستند. دیگری هم اهداف کلان، وظایف قانونی و سیاست‌های تخصصی منحصر بفرد هر سازمان و دستگاه اجرایی است و به صورت طبیعی توسط وزرا و معاونین رئیس جمهور اجرا می‌شود و انجام کار کارشناسی در این عرصه امری ضروری است. فلذا ایفای نقش اساسی رئیس جمهور در این است که سیاست‌های بخشی و مباحث تخصصی ارکان قوه مجریه را با اصول کلی که به مردم اعلام کرده تطبیق دهد و بین اهداف تخصصی ذاتی دستگاه‌ها و سیاست‌های کلی دولت چهاردهم همخوانی ایجاد کند تا دولت سیاست یکدست و واحدی ارائه دهد. اینکه در مجموعه دولت دستگاه و سازمان‌ها به شکل جزیره‌های متعدد اقدام کنند و هر فردی برای وزارتخانه و مجموعه تحت مدیریت خود هر تصمیمی که می‌خواهد بگیرد، مردود و مخرب است. مطابق تجربیات، الزامی است تا تصمیمات مدیریتی بخشی، توسط رئیس جمهور و معاون اول و در خرد جمعی ناشی از

شوراهای موجود یا شوراهایی که حسب نیاز شکل خواهند گرفت هماهنگ شوند و به شکل منسجم و یکدست عملیاتی شوند تا برابری آن برای مردم و کشور مثبت و سازنده باشد.

رحیم ابوالحسنی: معتقدم بخش اعظم نیروهای آقای پزشکيان براساس نگاه سیاسی انتخاب نشده‌اند، در درون بدنه بوده‌اند؛ برای مثال وزیر کار در درون بدنه بود؛ وزارت ارشاد، وزارت اقتصاد، وزارت امور خارجه، وزارت علوم، وزارت آموزش و پرورش و در واقع غالب نیروها در درون بدنه آن نهادی بودند که ایشان به وزارت آن نهاد منصوب کردند. برخی، بله، در درون بدنه نبودند؛ مثل وزارت کشور و یا میراث فرهنگی اما در همان قالبی که اشاره کردم می‌گنجد و نگاه سیاسی مطرح نبوده است. معتقدم درباره وزارت کشور، شاخص‌ترین نیرویی که از بدنه نبوده است همین وزارتخانه است. اما افرادی را از بدنه‌ها انتخاب کردند که با چند اصل کلی اشاره شده در بالا همخوانی داشته باشند.

اگر بخواهید نسبت سیاسی برای این کابینه در نظر بگیرید این کابینه را در پهنه سیاسی کشور می‌توان در راستای کدام یک از جریان‌های سیاسی کشور دانست؟

علی شکوری‌راد: فکر می‌کنم رویکرد این کابینه در مجموع اصلاح‌طلبانه است و حتی گزینه‌هایی که به لحاظ آرایش سیاسی در جامعه در زمره اصولگراها تلقی می‌شوند، در چار چوب رویکردی که آقای دکتر پزشکيان اتخاذ کرده‌اند، انتظار رفتار اصلاح‌طلبانه از آنها می‌رود. بنابراین برخی اصلاح‌طلب‌شناسانم‌دار هستند، اما برخی اصلاح‌طلب‌شناسانم‌دار نیستند و انتظار می‌رود عملکرد آنها در راستای رویکرد کلی دکتر پزشکيان - اصلاح‌طلبانه - باشد.

محمود واعظی: به نظر بنده، آن دسته افراد، گروه و جریان‌هایی که در جریان انتخابات ۱۴۰۳ به هر نوعی در راستای پیروزی آقای پزشکيان فعالیت کردند؛ چه اصلاح‌طلبان، چه اعتدالیون و چه اصولگراهای معتدل؛ جملگی به نوعی در دولت حضور دارند. در جواب سوال بخشی که معتقدند، چرا افرادی که در جریان این ظفر ملی فعالیت فرآینده نگردند و بلکه در جبهه مقابل فعالیت داشتند و امروز در این کابینه حضور یافته‌اند، باید

گفت که این اقدام ناشی از رعایت برخی ملاحظات بوده و تعداد آنها هم قلیل و اندک است.

رحیم ابوالحسنی: معتقدم جریان‌های سیاسی در ایران دچار تحول درونی شده‌اند. یعنی گفتمان اصولگرایی، دیگر در نیروهای اصلی آن، آن شاخص‌های گفتمانی قبلی را ندارند. برای مثال بخشی از نیروهای راست رادیکال که جزو نفرت‌شاخص اصولگرا بودند، وقتی دقت می‌کنید می‌بینید خیلی به نظرات اصلاح‌طلب‌ها نزدیک شدند، مثل آقای باهنر و آقای توکلی که نیروهای شاخص جناح راست بودند و بسیار بر ضد جریان اصلاح‌طلبی بودند و به این نتیجه رسیدند که اشکالاتی وجود دارد. بخش اعظمی از جریان اصلاح‌طلبی هم از رادیکالیسم دست برداشته و معتقد است نمی‌شود با دال‌های گفتمانی به نتیجه رسید. اصلاحات باید شاخص‌های گفتمانی خود را عوض کند. البته هم در درون جریان اصولگرا بخشی رادیکال‌تر شدند، مانند جریان پایداری و در درون اصلاح‌طلب‌ها نیز این اتفاق رخ داد و به سمت اپوزیسیون رفتند. اما بخشی از این دو گفتمان به

واقعیت اجتماعی بیشتر رسیدند و بر مسائل خود به این نتیجه رسیدند که باید به صورت موضوعی کار کرد. بنابراین معتقدم یک نوع تحول گفتمانی در درون این جریان‌های اصولگرایی و اصلاح‌طلبی در حال شکل گرفتن است. از طرفی نیز نباید حکومت و دولت را با این دید تحلیل کرد. یکی از پارادایم‌هایی که دولت‌ها را امروز تحلیل می‌کنند نه براساس دموکراسی یا اقتدارگرا، یا مدرن و سنتی و یا چپ و راست، بلکه یک دولت را اینکه توسعه‌گرا است یا نه بررسی می‌کنند، مبنی بر اینکه مؤلفه‌هایی برای توسعه در نظر گرفته است و آیا می‌خواهد مسائل کشور را حل کند یا خیر. باید یک گفتمان جدیدی را برای آقای پزشکيان تعریف کنیم و دولت او می‌تواند به این سمت برود که یک دولت توسعه‌گرا باشد. این دولت‌ها با ویژگی‌های خاص خود شکل می‌گیرند؛ ما هم چپ توسعه‌گرا داریم، هم راست توسعه‌گرا داریم، هم نظام دموکراتیک توسعه‌گرا و هم نظام اقتدارگرای توسعه‌گرا و به نظرم اگر آقای پزشکيان بتواند به سمت گفتمان دولت توسعه‌گرا برود، می‌تواند خود را از این جریان‌ها و گفتمان‌های رایجی که در دو سه دهه اخیر در ایران وجود دارد نجات دهد.

تصورتان از آینده عملکردی این دولت و کابینه چیست و آیا این دولت با این چیدمان می‌تواند در مسیر بهبود شرایطی که در کشور شاهد هستیم حرکت کند؟

علی شکوری‌راد: وقتی رویکرد کلی دولت، رویکرد کارآمدی باشد و نه تعلق خاطر به حاشیه‌ها، انتظار کارآمدی هم از آن می‌رود و فکر می‌کنم این دولت، دولت بسیار کارآمدتری نسبت به دولت‌های پیشین خواهد بود.

محمود واعظی: به رغم همه بارقه‌های امید که پس از پیروزی دکتر پزشکيان در سطح عموم و الیت جامعه ایرانی به وجود آمده، به صورت منطقی و واقع‌گرایانه، دولت چهاردهم مسیر بسیار سخت و پرفرازونشیبی پیش رو دارد. از منظر ژئوپلیتیکی نارسایی‌ها متعدد است و چند مورد از این نارسایی‌های مخرب، اساسی و ملموس‌تر هستند. اگر به آنها به‌طور ویژه توجه شود و گره‌گشایی لازم به سرعت صورت پذیرد امیدواری‌ها وفق تحولاتی که در زندگی مردم به وجود خواهد آمد افزایش خواهد یافت. رفع عزتمندانه و بر پایه احترام متقابل تحریم‌ها و سامان دادن به روابط بانکی با کشورهای همسایه، منطقه و جهان پس از خروج از لیست سیاه FATF آن دسته اقدامات اساسی و تحول‌زایی هستند که با ایجاد شرایط با ثبات اقتصادی و معیشتی موجبات بازآفرینی پایگاه اجتماعی نظام را فراهم می‌آورند. هر چه موضوعات یادشده زودتر حل و فصل شوند، به مراتب سهولت‌تر می‌توان نسبت به آینده کشور اظهارنظر کرد اما اگر حل نشوند، مطابق کارشناسی‌های صورت‌گرفته، شرایط روزبه‌روز سخت‌تر خواهد شد. البته همه اینها به این بستگی دارد که در جهت نیل به سیاست‌ها و اهداف کلان رئیس جمهور که در جریان مناظره‌ها و رقابت‌های انتخاباتی به مردم وعده داده شد، وزرای ذیربط دارای اندیشه استراتژیک و برنامه‌های متقن، علمی و کارشناسی باشند و معاونینی

علی شکوری‌راد: عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت: یکی از عوامل مؤثر در چپ‌نش وزرا مجلس است و تأثیر هم گذاشت. اما در مورد معاونین این موضوع کمتر صادق است و گزینش‌ها با دست بازتری صورت گرفته است. البته آنها نیز بیشتر در فرآیند کمیته‌ها و یا مشابه آن بودند

بگمارند که با اعتقاد کامل به آن برنامه‌ها، به صورت ملی شبانه‌روز تلاش کیفی بکنند. در اینکه آقای دکتر پزشکيان جدا به دنبال این است که با مردم صادق باشد و هرآنچه را که گفته و وعده داده را عمل کند تردیدی نیست اما اینکه اعضای دولت او با عملکرد خود چگونه زمینه لازم را ایجاد کنند شرطی اساسی است. صدالبته که حمایت مردم، قوا و مقام معظم رهبری در رسیدن به این توفیق بسیار تعیین‌کننده است که این حمایت‌ها تا به اینجا فاخر و کم‌نظیر بوده است. پس از انتخابات و پیروزی ملی، وضعیت مردم مقداری نسبت به گذشته فرق کرده و عمیقاً در انتظار هستند که تغییراتی در اعاشه و شرایط اجتماعی به وجود بیاید و امیدوارم شرایط به گونه‌ای باشد که در ماه‌های آینده علامت‌های مثبتی نمایان شود و به امیدواری مردم افزوده شود. با بازآفرینی و افزایش امید اجتماعی راه برای موفقیت دولت هموار می‌شود و نهایتاً منافع و امنیت ملی به شکل مطلوب خود تأمین خواهد شد. در عصر زیست ما، نمی‌توان مطالبات و خواسته‌های منطقی مردم را نادیده گرفت. وقتی می‌گوییم «مردم»، در عرصه اقتصاد خرد و کلان، بخش خصوصی، در فرهنگ و مسائل اجتماعی کلیه گروه‌های غیردولتی که برای یک هدف ارزشمند کار می‌کنند و در سیاست احزاب و... همگی را شامل می‌شود و نمی‌توان اینها را نادیده گرفت. ارج نهادن خواسته‌ها و مطالبات بحق مردم و ایجاد زندگی و رفاه مطلوب اجتماعی باعث می‌شود تا تعامل دوجانبه دولت-ملت شکل بگیرد و در نتیجه این حکمرانی خوب حل و فصل مشکلات و چالش‌های پیچیده متعدد کشور تسهیل شود. تجربیات تاریخی گواه است که بدون حمایت مردم، سازمان‌های مردم‌نهاد، احزاب، گروه‌ها و تشکلهای سیاسی هیچ دولت و حکومتی موفق نخواهد بود و «آزموده را آزمودن خطا است». مردم و جامعه در هر جغرافیایی اساس و

بنیاد کشورها هستند و توجه حداکثری به آنان از الزامات حکمرانی خوب و پایدار است.

رحیم ابوالحسنی: آنچه که در دولت‌ها اصل است، بدنه بوروکراسی است و نه شخص وزیر؛ شخص وزیر و رئیس جمهور تأثیرگذار هستند اما چند متغیر خیلی مهم است؛ اولین شاخص مهم این است که آنها چه سیاستی در پیش می‌گیرند؛ سیاست توسعه‌گرا، محافظه‌گرا و یا ترکیب‌های دیگر؟ هنوز نمی‌توان گفت آقای پزشکيان چه سیاستی را در پیش گرفته است و این امکان وجود دارد که گفتمان توسعه‌گرایی را در پیش بگیرد و بر این اساس باید بینیم کابینه توسعه‌گرا هست یا نه. از طرفی عامل بسیار مهمی که در دولت‌ها مؤثر است، دستگاه دیوانسالاری بوروکراسی است. این بوروکراسی فعلی توان هیچ کاری را ندارد. یعنی آقای پزشکيان اگر بخواهد با همین بوروکراسی کار کند، متأسفانه این بوروکراسی گرفتار فساد سنگین و دچار کرحتی شده است. ایشان باید مدیریتی که در درون بوروکراسی وجود دارد و گفتمان و روحی که در درون این بوروکراسی حاکم است را عوض کند و این خیلی مهم است. اگر آقای پزشکيان بتواند از رده وزرای خود پایین‌تر، یعنی معاونین وزرا و مدیران کل را نیز از یک قشر نخبه توسعه‌گرا روی کار بیاورد، می‌تواند موفق باشد. اما با این دیوانسالاری و بوروکراسی الکن نمی‌تواند هیچ کاری انجام دهد و معتقدم یک روحی باید در درون بوروکراسی دولت و بوروکراسی قوه قضائیه و دستگاه‌های اجرایی شکل بگیرد. در واقع این بوروکراسی است که کشور را اداره می‌کند نه وزرا یا معاونین ایشان. البته مسئله جدی آقای پزشکيان که با آن روبه‌رو است فساد گسترده‌ای است که در کل بدنه، سیستمی شده است و اگر بتواند این فساد را کاهش دهد می‌تواند نقش مثبتی داشته باشد.

سیاستمداران

رفع حصر را به تنهایی نمی‌خواهم

حسین کروبی، در گفت‌وگو با انصاف‌نیوز درباره اظهارات اخیر غلامحسین کرباسچی مبنی بر اینکه خبرهای خوبی درباره‌ی رفع حصر در جریان است، گفت: «در هفته‌ی گذشته یک پیغامی از طرف آقای پزشکيان رئیس جمهور و آقای اژه‌ای رئیس قوه قضائیه داده شد که دنبال رفع حصر آقای کروبی هستیم و موافقت‌هایی شده است. لذا پیرو این پیغام، ما نظر آقای کروبی را خواستیم که یک چنین چیزی گفته شده است.» به گفته‌ی او، «آقای کروبی فرمودند که من و آقای موسوی سال ۸۸ به نتیجه‌ی انتخابات معترض بودیم و اعتراض ما هم باعث شد که من و آقای موسوی را به خاطر آقای احمدی‌نژاد، نزدیک به ۱۵ سال در حصر قرار دادند. در این مدت هم نه محاکمه‌ای انجام شد و نه حکم قضایی صادر شد و به صورت غیرقانونی جفت ما را در حصر قرار دادند.» حسین کروبی ادامه داد: «آقای کروبی گفت ضمن تشکر از آقای محسنی‌اژه‌ای و آقای پزشکيان که دنبال رفع حصر من بودند، ولی لازم است خدمت این دوستان بگویم که ما هر دو هم‌زمان حصر شدیم و اگر قرار شود روزی رفع حصر شود ما هر دو باید رفع حصر شویم. لذا امیدوارم انشالله این کار به‌زودی انجام شود ولی با همدیگر باشد. من رفع حصر تنهایی را نمی‌خواهم.»

حصرها باید برداشته شود

محسن غرویان، استاد حوزه علمیه قم در گفت‌وگو با جماران درباره آغاز به کار دولت وفاق ملی گفت: «وفاق ملی باید به آشتی ملی تبدیل شود و این آشتی ملی هم کاملاً امکان‌پذیر است. پیروزی آقای پزشکيان با سیاست‌ها و نگاه ایشان به‌عنوان دومین شخصیت مملکت، در ایجاد این آشتی ملی خیلی می‌تواند مؤثر باشد.» او همچنین گفت: «بسیاری از زندانیان سیاسی شخصیت‌های ارزشمندی‌اند، اینها باید آزاد بشوند. حصرهایی که توسط یکسری از دولت‌های قبلی بر اثر تعصبات کور و جناحی در مورد اینها گذاشته شده است، باید این محذورت‌ها و حصرها برداشته بشود.»

حامی دولت وفاق ملی هستیم

حزب اتحاد ملت به مناسبت آغاز به کار دولت چهاردهم، بیانیه‌ای صادر کرد. در بخشی از بیانیه آمده: «جامعه تغییر خواه و اصلاح‌طلب ایران حتی آن بخش‌ها که به هر دلیل در انتخابات شرکت نکردند و شیوه اعتراض و امتناع را تاوأم بخشیدند، مرتد به‌ثمر نشستن شعارها و وعده‌های عدالت‌خواهانه و اصلاح‌طلبانه دکتر پزشکيان در جهت تغییر وضع موجود، رفع تبعیض‌های عقیدتی و جنسیتی و نسلی، توسعه و ترقی کشور و تحقق وفاق و انسجام ملی در معنای درست و مردمی کلمه هستند.» در پایان بیانیه آمده: «حزب اتحاد ملت ایران اسلامی اعلام می‌کند که حمایت و همراهی مستمر و بی‌چشمداشت از دولت وفاق ملی را مادام که آن اهداف و آرمان‌ها و چشم‌انداز پیشروی آن است و وظیفه خود می‌داند و در جهت پاری و همکاری با دولت از هیچ کوششی فروگذار نخواهد کرد.»